

МАЗІ В ЗАГАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ ЕКСТЕМПОРАЛЬНОЇ РЕЦЕПТУРИ

Ярних Т.Г., Мельник Г.М., Олійник С.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

На протязі багатьох років традиційна й нетрадиційна терапія (алопатія, гомеопатія, народна медицина) ґрунтується на єдиному принципі лікування – глибокому аналізі та індивідуальному підході до лікування пацієнта з урахуванням об'єктивних та суб'єктивних факторів. Саме цього принципу завжди дотримувалась екстемпоральна рецептура.

В останні роки збільшуються обсяги аптечного виробництва та екстемпоральна рецептура стає більш різноманітною. Головна перевага екстемпоральної рецептури – індивідуальний підхід до хворого (ці лікарські засоби містять діючі речовини без наповнювачів, консервантів, стабілізаторів тощо). Індивідуально підібраний склад лікарських речовин дозволяє враховувати особливості організму, протікання хвороби, симптоматику захворювання та його стадії. Крім того, екстемпоральні лікарські засоби, як правило, не поступаються за фармакологічною ефективністю готовим лікарським препаратам.

В аптеках переважає дрібносерійне виготовлення лікарських форм (мікстур, суспензій, очних крапель та мазей). Доля м'яких лікарських форм в загальній структурі екстемпоральної рецептури аптек складає лише 12 %. Ряд прописів мають стандартний склад, фармакопейними статтями регламентуються склад, органолептичні, фізико-хімічні характеристики, методики якісного та кількісного аналізу, умови зберігання, дозування та фармакологічний ефект лікарського препарату.

У формі мазей застосовуються різноманітні лікарські речовини як за своїм фармакологічним ефектом, так і за агрегатним станом: антибіотики, сульфаніламідні, кортикостероїди, антисептики, місцеві анестетики, вітаміни, ферменти, антигістамінні речовини, субстанції природного походження тощо.

Досить часто до аптек надходять прописи на мазі однієї й тієї ж фармакологічної дії, які відрізняються за складом та кількістю інгредієнтів. Варіабельність дозувань прописів одного складу може складати 5-6 варіантів.

Великою популярністю користуються мазі, що містять більше трьох компонентів. Серед багатьох прописів м'яких лікарських форм велика кількість тих, що визнаються практичною медициною і, без сумніву, повинні бути використані при уніфікації екстемпоральної рецептури.

Таким чином, в наш час актуальними стали дослідження, спрямовані на стандартизацію прописів та їх переведення в серійне аптечне виробництво.

Вивчення ринку м'яких лікарських форм (мазей, кремів, гелів) та питання їх технології є актуальними для сучасної фармацевтичної науки, оскільки ці форми посідають значне місце у номенклатурі лікарських засобів. Вони широко використовуються в дерматологічній, гінекологічній, проктологічній, стоматологічній, очній та отоларингологічній практиці.